

Особливості впровадження дистанційної освіти: організаційно-управлінський підхід

Луценко Світлана Миколаївна,
к.держ.упр., доцент, доцент кафедри
педагогіки, спеціальної освіти та
менеджменту

Дистанційна освіта – нові виклики

Основні поняття

- **дистанційне навчання** - організація освітнього процесу (за дистанційною формою здобуття освіти або шляхом використання технологій дистанційного навчання в різних формах здобуття освіти) в умовах віддаленості один від одного його учасників та їх як правило опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій;

- **технології дистанційного навчання** - комплекс освітніх технологій (технології розвивального, проєктного, змішаного, диференційованого, програмованого, модульного навчання тощо), а також інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, що дають можливість реалізувати процес віддаленого/дистанційного навчання в закладах освіти;

- **електронне освітнє середовище** - сукупність умов навчання, виховання та розвитку учнів, що забезпечуються за допомогою сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій;

- **синхронний режим** - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники одночасно перебувають в електронному освітньому середовищі або спілкуються за допомогою засобів аудіо-, відеоконференції;

- **асинхронний режим** - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому інтерактивні освітні платформи, електронну пошту, форуми, соціальні мережі тощо;

Вимоги до учасників освітнього процесу у традиційному і дистанційному навчанні

	<i>Учні</i>	<i>Батьки</i>	<i>Вчителі</i>
<i>Традиційне навчання</i>	<p>Здебільшого репродуктивне, колективне навчання.</p> <p>Немає вибору маршруту навчання, його термінів, часу</p>	<p>Контроль досягнень (оцінки), допомога у виконанні домашніх завдань</p>	<p>Використання підручників, методичних рекомендацій.</p> <p>Здебільшого традиційні методики навчання</p>
<i>Дистанційне навчання</i>	<p>Навчання у зручному темпі у зручний час;</p> <p>самостійність, мотивація, відповідальність, цифрова компетентність, критичне мислення</p>	<p>Збільшення контролю навчання дітей.</p> <p>Забезпечення доступності навчальних ресурсів.</p> <p>Розвиток цифрової компетентності</p>	<p>Створення, експертиза освітніх електронних ресурсів (дистанційних курсів, тестів, презентацій тощо).</p> <p>Тьюторство онлайн.</p> <p>Фасилітація (підтримка) онлайн.</p> <p>Прозорість оцінювання.</p> <p>Вибір цифрових інструментів для організації співпраці учнів, практичної, проектної роботи.</p> <p>Розвиток цифрової компетентності</p>

Роль і взаємодія організаторів дистанційного навчання

Міністерство освіти і науки України –

– Департамент освіти і науки –

– Місцеві органи управління освітою –

– Місцеві науково – методичні центри –

– Адміністрація закладу освіти –

– Педагогічні працівники

Міністерство освіти і науки України

Дистанційна освіта – нові виклики

Нормативно – правове забезпечення:

- Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463 – IX (у редакції від 01.08.2020)
- Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затверджено Наказом МОН України 08.09.2020 № 1115
- Лист МОН України «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину» від 23.03.2020 №1/9-173
- Лист МОН України «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році» від 11.08.2020 № 1/9 – 430
- Лист МОН України «Щодо створення безпечних умов організації освітнього процесу у 2020/2021 навчальному році» від 20.08.2020 № 1/9 – 490
- Наказ МОН України «Про деякі питання забезпечення дистанційного навчання здобувачів повної загальної середньої освіти у 2020-2021роках» від 26.10.2020 №1315
- Лист МОН України «Щодо організації дистанційного навчання» від 02.11.2020 №1/9 - 609
- Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації. (авт. А. Лотоцька, О. Пасічник) – Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах – висновок НМР МОН України від 18.06.2020 № 221/12 – Г – 372

Департамент освіти і науки

- підготовка і видання розпорядчих документів щодо організації дистанційного навчання;
- надання доручень місцевим управлінням освіти щодо створення умов для організації дистанційного навчання;
- надання доручень науково-методичним центрам щодо підготовки методичних рекомендацій педагогічним працівникам з організації дистанційного навчання;
- моніторинг стану організації дистанційного навчання, використання освітніх платформ і сервісів;
- моніторинг стану залучення до навчання дітей, які потребують особливої уваги та дітей з особливими освітніми потребами;
- проведення онлайн-нарад і відеоконференцій з питань організації дистанційного навчання.

Місцеві органи управління освітою

- створення матеріально-технічної бази для організації дистанційного навчання за формулою «Один учитель – один комп'ютер»;
- проведення онлайн-нарад і відеоконференцій з адміністрацією закладів освіти;
- моніторинг стану організації дистанційного навчання;
- контроль за організацією дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти;
- своєчасна виплата заробітної плати педагогічним працівникам;
- захист прав учасників освітнього процесу, залучених до дистанційного навчання.

Місцеві науково – методичні центри

- підготовка методичних рекомендацій для педагогічних працівників, які здійснюють дистанційне навчання;
- проведення онлайн-семінарів, консультацій і нарад з педагогічними працівниками;
- збір інформації про досвід роботи педагогічних працівників з організації дистанційного навчання та поширення його на офіційних сайтах і в соцмережах;
- забезпечення консультативної та психологічної підтримки педагогічних працівників.

Адміністрації закладів загальної середньої освіти

- аналіз готовності педагогічних працівників і учнів до дистанційного навчання;
- складання розкладу навчальних занять, гуртків, груп подовженого дня, корекційно-розвиткових занять тощо;
- затвердження режиму роботи педагогічних працівників в умовах дистанційного навчання;
- забезпечення комп'ютерною технікою педагогічних працівників для проведення дистанційного навчання (у разі потреби);
- проведення онлайн-нарад, семінарів, вебінарів, консультацій, відеоконференцій з педагогічними працівниками і батьками;
- забезпечення психологічної підтримки педагогів та учнів;
- надання методичної і практичної допомоги педагогам, організація наставництва;
- контроль за роботою педагогічних працівників та облік робочого часу;
- поширення досвіду педагогічних працівників;
- забезпечення електронного документообігу, функціонування вебсайту закладу освіти.

Педагогічні працівники

- вивчення стану забезпеченості і можливостей учнів щодо дистанційного навчання;
- унесення змін до календарно-тематичного планування та ущільнення навчального матеріалу;
- самоосвіта та вивчення технологій дистанційного навчання;
- розробка власних відеоуроків;
- складання індивідуальних планів роботи або інших документів з обліку свого робочого часу;
- ведення документації;
- проведення онлайн-зустрічей з батьками учнів;
- поширення власного досвіду роботи з організації дистанційного навчання у соцмережах, власних блогах і сайтах.

Вибір моделі дистанційного навчання закладом освіти

Характеристики	I модель	II модель	III модель
Платформа для дистанційного навчання	Одна для всієї школи	Перелік ресурсів, що використовуються в закладі	Кожен вчитель використовує цифрові ресурси на власний розсуд
Наявність адміністратора цифрових ресурсів	Адміністратор відповідає за реєстрацію учнів і вчителів, консультує	Кожен учасник володіє запропонованими цифровими інструментами, взаємоконсультуються	Вчитель сам створює для учнів інструкції для роботи з цифровими ресурсами, сам консультує
Досвід використання цифрових технологій	Усі вчителі мали досвід використання цифрових інструментів для оцінювання, створення мультимедійних матеріалів тощо	Лише група вчителів є впевненими користувачами, працюють за інструкціями	Досвіду використання ІКТ у вчителів недостатньо, щоб проводити дистанційне навчання

Вибір моделі дистанційного навчання закладом освіти

Характеристики	I модель	II модель	III модель
Організація робочого місця вчителя	Наявні гаджети вдома, швидкісний Інтернет	У родині не всім вистачає гаджетів, збої в роботі Інтернет - мережі	Учитель може працювати дистанційно лише зі школи або телефону
Готовність учнів до дистанційного навчання	Високий рівень мотивації до навчання, наявність гаджетів, цифрова компетентність	Відсутні навички самостійної роботи з е-підручниками, недостатньо мотивації	Не мають досвіду навчання он-лайн, потребують консультацій учителів та батьків
Вибір форми взаємодії	Заняття проводяться з урахуванням санітарних норм: частина синхронно , частина асинхронно	Більшість занять проводиться синхронно, велика кількість вебінарів	Більшість занять проводиться асинхронно, без роз'яснення нових тем, консультацій

Покрокові управлінські дії керівника закладу з організації дистанційного навчання

- **Крок 1**

Проведення адміністративної наради у режимі онлайн чи офлайн.

Доручення — **кожний заступник директора** спільно з **головами предметно-методичних об'єднань** тестують платформи, з'ясовують забезпеченність матеріальними ресурсами всіх учасників освітнього процесу.

Покрокові управлінські дії керівника закладу з організації дистанційного навчання

- Крок 2

Аналіз проведених досліджень та пропозиція використати в якості основних 1–2 ресурси для закладу (головний критерій — зручність у використанні, безкоштовність, можливість установалення зв'язку).

Результат — проведення засідання педагогічної ради, прийняття відповідних рішень щодо впровадження онлайн-освіти з елементами дистанційної, вибір платформи та моделі он –лайн освіти, для закладу, напрацювання рекомендацій щодо розкладу.

Покрокові управлінські дії керівника закладу з організації дистанційного навчання

• Крок 3 **навчання**

Наказ закладу освіти.

Призначення координатора – відповідального за організацію дистанційного навчання, визначення моделі освіти

Положення про організацію дистанційного навчання у закладі освіти (за попереднім погодженням педрадою)

• Крок 4

Проведення онлайн-консультацій із вчителями-предметниками адміністрацією, вчителями інформатики та інформаційних технологій, колег, які вже мали досвід використання таких цифрових ресурсів.

За наявності можливості та відповідної необхідності — забезпечення педагогів гаджетами.

Покрокові управлінські дії керівника закладу з організації дистанційного навчання

- **Крок 5**

Реєстрація закладу на освітній платформі, у тому числі: створення класів з учнями, реєстрація вчителів, створення облікових записів, отримання логінів і паролів (ДУЖЕ ВАЖЛИВО, щоб це зробив заступник директора, або вчитель інформатики — цей крок унеможливить певний стрес і плутанину серед УСІХ учасників освітнього процесу)

Ознайомлення усіх учасників освітнього процесу

з планами закладу, надсилання облікових записів усім учасникам освітнього процесу

Покрокові управлінські дії керівника закладу з організації дистанційного навчання

- *Крок 7*

Уточнення розкладу. Це можна робити, не створюючи новий розклад, як варіант — зменшити тривалість уроків, перенести початок занять.

- ПРИНЦИПОВО: навантаження вчителів повинно повністю відповідати тарифікації. Час, який вивільняється при цьому шляхом зменшення тривалості уроків, можна використовувати для проведення індивідуальних консультацій із учнями.

Приклад проведення уроку в синхронному та асинхронному режимах

Час	Приклад 1	Приклад 2
9.00–9.20	Вебінар (синхронний режим)	Перегляд навчального відео, відеозапису пояснення теми, презентації, виконання завдань (асинхронний режим)
9.20–9.45	Практична робота для всіх (спільні документи або зошити) та індивідуальні консультації вчителя в месенджері, за допомогою телефону (асинхронний режим)	Онлайн-консультація вчителя (синхронний режим)

Покрокові управлінські дії керівника закладу з організації дистанційного навчання

- **Крок 8**

Розміщення розкладу на вебсайті закладу освіти (доступ для всіх учасників освітнього процесу)

Формування та наповнення **освітнього контенту** вчителями на обраній платформі протягом освітнього процесу.

Завантаження **повідомлення для учнів** (бажано, хоча б за день) і **початок роботи**.

Основні маячки дорожньої карти організації дистанційної освіти

- **1. Матеріально-технічне забезпечення.**
- **2. Яку платформу для проведення онлайн-уроків використати?**
- **3. Правила поведінки на онлайн-уроці.**
- **4. Розклад занять (зміст навчання, обсяг навчального навантаження).**
- **5. Домашні завдання.**
- **6. Оцінювання компетентностей здобувачів освіти (формувальне, поточне, підсумкове – тематичне, семестрове, річне).**
- **7. Облік навчальних занять, оплата праці педагогічних працівників**
- **8. Додаткові можливості – батьки/громада.**

**Відповіді батьків учнів на відкриту частину запитання:
«Якщо у Вас виникають труднощі з дистанційним навчанням, то з яких причин?», %**

Добрі практики організації дистанційної освіти

Краснопільська філія Краснопільської ЗОШ І-ІІІ ст.

Організація дистанційного навчання

- 1. Дотримувалися нормативно-правового забезпечення під час організації дистанційного навчання.**
- 2. Вчителі використовували інструменти онлайн-спілкування та електронні ресурси**
- 3. Використовували безкоштовний сервіс Google Classroom**
- 4. Створено було групи Viber та Facebook**

Глухівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №6

- Розклад відео-уроків розміщений на сайті школи.
- Заклад активно працює на платформі **Google Classroom**.
- **Переваги:** безкоштовна, є можливість додавати посилання на відео інформацію та онлайн-тести "На урок" чи Google форму. Є зворотній зв'язок, діти надсилають роботи. Можливість класного керівника контролювати активність виконання домашніх завдань. Тісний зв'язок з батьками.
- Також використовуємо **LearningApps.org**.
- **Переваги:** завдання створювати легко, дітям цікаво, можна використовувати напрацювання колег. Особливо актуально для НУШ.
- Вчимося використовувати **Zoom**.
- **Переваги:** візуальний зв'язок, можливість швидко відповідати на запитання дітей.

Створені **Viber-групи** між учителями-предметниками, батьками, класними керівниками. літми

Комунальний заклад Сумської обласної ради-Правдинська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Великописарівського району

- Візитка закладу: спеціальна школа-інтернат-заклад інтенсивної педагогічної корекції. Контингент: діти з особливими освітніми потребами (діти із затримкою психічного розвитку, діти із порушеннями інтелектуального розвитку). Також є дошкільні групи для дітей із ЗПР. Навчання впроваджується у початкових класах -за освітніми програми для дітей з ООП.
- На час карантину педагогічні працівники нашого закладу підготували індивідуальні плани роботи за напрямками : самоосвіта, методична робота, підготовка ММП до різних тем уроків, розробки уроків та занять, підготовка теоретичного матеріалу на засідання МО, до психологічних тренінгів. Проводиться робота з батьками (в телефонному режимі). Моніторинг стану здоров`я педагогів та вихованців (класні керівники).
- На сайті закладу створено розділ "Робота педагогів під час карантину", "Дистанційне навчання" (розміщено список літератури для позакласного читання учнів 5-9 класів з української та зарубіжної літератури.

Обласний пілотний проєкт «Зручне навчання»

- **Статус Проєкту:** регіональний
- **Тип Проєкту:** освітній
- **Вид Проєкту:** науково-педагогічний
- **Напрямок Проєкту:** практико-орієнтований
- **Термін Проєкту:** листопад 2020р. – червень 2021р.
- **База Проєкту:** заклади освіти Сумської області за СПИСКОМ

Мета проєкту:

- формування єдиного електронного простору закладів освіти – учасників Проєкту;
- створення інформаційного банку даних для використання на рівні закладу освіти та для спільного доступу учасників Проєкту.

Обласний пілотний проєкт «Зручне навчання»

- **Науковий керівник Проєкту - *Грובהва В.П.***, доктор юридичних наук, професор, директор ДОН Сумської ОДА
- **Координатори від КЗ СОІППО – *Нікітін Ю.О.***, доктор історичних наук, доцент, ректор КЗ СОІППО; ***Удовиченко І.В.***, доктор педагогічних наук, доцент, проректор КЗ СОІППО; ***Панченко С.М.***, кандидат психологічних наук, доцент, проректор КЗ СОІППО

Обласний пілотний проєкт «Зручне навчання»

- **Очікувані результати Проєкту:**
 - реалізація принципів Нової української школи на засадах гуманітаризації, демократизації, децентралізації, педагогіки партнерства в умовах дистанційної освіти;
 - мотивування адміністрації, педколективу, здобувачів освіти та батьків до запровадження дистанційного навчання на засадах демократизації та взаємодії у закладі освіти за їхньої активної участі,
 - формування єдиного електронного простору закладів освіти – учасників Проєкту;
 - створення інформаційного банку даних для використання на рівні закладу освіти та для спільного доступу.

Дякую за увагу!

• Світлана Луценко

lutlana@ukr.net

0509230712

Бажаю успіхів!